

Lannoitevalmisteet

1. Yleistä

Lannoitevalmisteiden maahantuontia, maasta vientiä, kotimaista valmistusta ja markkinoille saattamista valvoo Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran Lannoitevalvonta. Lannoitevalmisteiden maahantuontia ja maastavientiä valvoo Eviran ohella Tulli.

Maahantuonnilla tarkoitetaan tässä yhteydessä kaikkea kolmansista maista tapahtuvaa lannoitevalmisteiden saapumista Suomeen. Tuonnista muista EU-maista antaa lisätietoja Eviran lannoitevalvonta.

Lannoitevalmisteiden valvonta perustuu lannoitevalmistelakiin (539/2006), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen lannoitteista (EY) N:o 2003/2003 sekä asetukseen eläinperäisten sivutuotteiden käsittelystä (EY) N:o 1069/2009 ja sen toimeenpanosta (EY) N:o 142/2011.

Lannoitevalmistelain tarkoituksena on edistää hyvälaatuisten ja turvallisten lannoitevalmisteiden tarjontaa sekä valvoa, että lakiin sisältyvät tuotteet eivät sisällä siinä määrin haitallisia tai vaarallisia aineita, että niiden ohjeiden mukaisesta käytöstä voisi aiheutua vahinkoa ihmisille, eläimille, kasveille tai ympäristölle.

2. Lannoitevalmisteiden määritelmät

Lannoitevalmisteella tarkoitetaan epäorgaanisia ja orgaanisia lannoitteita, kalkitusaineita, maanparannusaineita, kasvualustoja, mikrobivalmisteita sekä lannoitevalmisteena sellaisenaan käytettäviä sivutuotteita.

Lannoitteella tarkoitetaan aineita tai valmisteita, joiden kasvien kasvua tai laatua parantavat ominaisuudet perustuvat kasvinravinteisiin taikka muihin kasveille, ihmisille tai eläimille hyödyllisiin aineisiin.

Kalkitusaineet ovat epäorgaanisia ja orgaanisia pääosin kalsiumia tai magnesiumia tai molempia alkuaineita sisältäviä aineita tai valmisteita, jotka esiintyvät yleensä oksideina, hydroksideina, karbonaateina tai silikaatteina ja jotka pääasiassa on tarkoitettu poistamaan maan happamuutta

Maanparannusaineella tarkoitetaan aineita, jotka on tarkoitettu parantamaan maan tai kasvualustan fysikaalista tai biologista tilaa, ja joiden vaikutus perustuu pääasiassa muihin vaikutuksiin kuin kasvinravinteisiin.

Kasvualustat ovat kasvien kasvatukseen tarkoitettuja teknisesti käsiteltyjä kiinteitä tai nestemäisiä aineita, joihin on tai voi olla lisätty muita lannoitevalmisteita.

Mikrobivalmiste sisältää yhtä tai useampaa tunnettua mikrobikantaa, jolla on todettu olevan kasvilaji- tai kasviryhmäkohtainen kasvien kasvua tai ravinnonottoa parantava vaikutus.

Sellaisenaan lannoitevalmisteena käytettävällä sivutuotteella tarkoitetaan lannoitevalmisteena käytettävää teollisuus-, poltto- tai tuotantolaitosten, biokaasu- tai kompostointilaitosten taikka muiden laitosten sekä jätevedenpuhdistamojen tai muun vastaavan toiminnan yhteydessä syntyviä tuotteita.

3. Lannoitevalmisteiden maahantuonnin ehdot

Lannoitevalmistelaki edellyttää, että lannoitevalmisteiden maahantuojan on ilmoitauduttava Eviran ylläpitämään valvontarekisteriin. Elinkeinoilmoituksen yhteydessä on ilmoitettava myös

Suomeen tuotavat tuotteet. Luettelo rekisterissä olevista toimijoista julkaistaan Eviran internetsivuilla.

Maahantuotavasta lannoitevalmisteesta tai sen raaka-aineesta on lannoitevalmistelain pykälän 21 mukaan ilmoitettava ennakoon Eviralle. Ilmoitus on tehtävä myös asetuksen 2003/2003 mukaisesta EY-lannoitteista silloin kun ne Suomeen tuotaessa tulevat ensi kertaa yhteisön alueelle.

Ennakkoilmoitus on tehtävä Eviran lannoitevalmistejaostolle kolme arkipäivää ennen tavarán saapumista maahantuontipaikkaan. Eviran käsittelemä ennakkoilmoitus annetaan tiedoksi tullille. Ennakkoilmoituslomake on tämän asiakirjan liitteenä 1.

Evira voi antaa määräaikaisen (yleensä 6 tai 12 kk) toimijakohtaisen päätöksen tuoda lannoitteita ilman ennakkoilmoitusvelvollisuutta. Päätökset toimitetaan tiedoksi Tullihallitukselle.

4. Eri lannoitevalmisteita koskevat tuontikäytännöt ja rajoitukset

Epäorgaaniset lannoitteet

Epäorgaanisten lannoitteiden näytteenotto on pistokoeluonteista. Näytteenoton tarkoituksena on varmistaa, että lannoitteet, joiden fosforipitoisuus on vähintään 2,2 %, eivät sisällä kadmiumia yli 50 mg fosforikiloa (22 mg fosfaattikiloa, P_2O_5) kohden. Lisäksi valvotaan, ettei ammoniumnitraattilannoitteiden, joilla ei ole räjähtämättömyystodistusta, typpipitoisuus ylitä 28 %. Epäorgaanisia lannoitteita ovat sekä asetuksen (EY) 2003/2003 mukaiset EY-lannoitteet että kansallisen tyyppinimiluettelon mukaiset lannoitteet.

EY-lannoitteet

EY-lannoitteita ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 2003/2003 vaatimukset täyttävät epäorgaaniset lannoitteet. EY-lannoitteiden valmistajan on oltava yhteisöön sijoittunut. Valmistajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa lannoitteen markkinoille saattamisesta. Markkinoille saattamisella tarkoitetaan tässä yhteydessä tuontia Euroopan yhteisön tullialueelle. Maahantuotavasta EY-lannoitteesta voidaan ottaa näytteitä pistokoeluontoisesti. Näytteenoton tarkoituksena on varmistaa, että lannoite täyttää EY-asetuksen vaatimukset.

Yli 28% typpeä sisältävät ammoniumnitraattipohjaiset lannoitteet

Runsastyyppiset eli yli 28 % typpeä sisältävät ammoniumnitraattilannoitteet luokitellaan vaarallisiksi kemikaaleiksi. Ammoniumnitraatti ei itse ole palava aine, mutta se kiihdyttää muiden aineiden palamista. Puhtaana se voi imeytyä puutavaraan, kuten kuljetuslavoihin, jolloin niiden syttymisherkkyys ja palavuus kasvavat olennaisesti. Sekoittuessaan palavien ja orgaanisten aineiden kanssa ammoniumnitraatti muodostaa seoksen, joka voi räjähtää kuumuuden tai iskun vaikutuksesta.

Suomeen saa tuoda ja markkinoille saattaa ainoastaan EY-asetuksen N:o 2003/2003 mukaisia ammoniumnitraattilannoitteita. Maahantuojan on toimitettava Eviraan viisi arkipäivää ennen tavaransa saapumista tuontipaikkaan ennakoilmoitus ja räjähtämättömyystodistus. Näyte on otettava jokaisesta valmistuserästä.

Todistus räjähtämättömyyskokeesta saa olla enintään kuusi kuukautta vanha. Räjähtämättömyyskoe tulee olla suoritettu testauslaitoksessa, joka on mittatekniikan keskuksen tai muun Euroopan talousalueen akkreditointielimen asianomaiselle pätevyysalueelle akkreditoimassa taikka muulla luotettavalla tavalla pätevyytensä varmistetussa testauslaitoksessa.

Ammoniumnitraatin kuljetusta, varastointia ja käsittelyä valvoo Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes).

Epäorgaanisten lannoitevalmisteiden raaka-aineet

Raaka-aineita ovat muun muassa apatiitti, ammoniakki ja fosforihappo. Joitakin raaka-aineita, kuten kalisuolaa käytetään myös sellaisenaan lannoitevalmisteena. Valvonta on pistokoeluontoista ja kohdistuu yleensä raaka-aineiden puhtauteen.

Kalkitusaineet

Kalkitusaineet ovat vähäriskisiä tuotteita ja niiden valvonta liittyy tuotteen laatuun. Kalkitusaineiden valvonta toteutetaan pääsääntöisesti markkina- ja valmistuksen valvontana.

Orgaaniset lannoitevalmisteet

Orgaanisia lannoitevalmisteista ovat orgaaniset lannoitteet, maanparannusaineet ja mikrobivalmisteet. Orgaaniset lannoitteet ja maanparannusaineet sisältävät kasvi- tai eläinperäisiä raaka-aineita (katso lisäksi kohta eläimistä saatavat sivutuotteet). Orgaanisista lannoitevalmisteista valvotaan erityisesti niiden hygieenisyyttä ja kadmiumpitoisuutta. Näytteenotto on riskiperusteista ja pistokoeluontoista.

Kasvualustat

Maa-aineksen ja maa-ainesta tai muuta orgaanista ainesta sisältävien kasvualustojen tuonti sellaisenaan on kielletty useimmista EU:n ulkopuolisista maista. Tuontikielto ei koske puhdasta turvetta, kookoskasvualustaa eikä puhtaasti epäorgaanisesta aineksestä kuten kivivillasta tai perliitistä koostuvaa kasvualustaa.

Kasvien mukana tulevalta kasvualustalta vaaditaan kansainvälinen kasvinterveystodistus (Phytosanitary Certificate) useimmista Euroopan ulkopuolisista maista sekä joistakin Euroopan maista. Kasvinterveystodistus on viejamaan kasvinterveysviranomaisten myöntämä todistus, jossa vakuutetaan että tuotteet ovat tarkastettuja ja puhtaita vaarallisista kasvistaudeista ja tuhohaitoista ja muutenkin täyttävät vastaanottajamaan kasvinterveyttä koskevat vaatimukset. Valvonnasta vastaa Eviran Kasvinterveys.

Eläimistä saatavat sivutuotteet

Eläimistä saatavien sivutuotteiden ja käsiteltyjen tuotteiden mukana on oltava niitä kuljetettaessa lähtömaan toimivaltaisen viranomaisen antama ja allekirjoittama alkuperäinen terveystodistus. Sivutuotteiden tuonti on sallittua ainostaan paikallisen toimivaltaisen viranomaisen hyväksymistä laitoksista, jotka löytyvät sähköisestä TRACES-järjestelmästä. Tuojan tai huolitsijan on itse varmistuttava siitä, että käsittelylaitos on järjestelmässä ennen tuonnin aloittamista.

Sivutuotteita ja niistä johdettuja (käsiteltyjä) tuotteita saa pääsääntöisesti tuoda vain sivutuoteasetuksen mukaisesti hyväksytyyn tai rekisteröityyn laitokseen. Määränpäälaitoksen on ilmoitettava saapuneista tuontieristä laitosta valvovalle eläinlääkärille ja pidettävä saapumisrekisteriä. Laitosta valvovan eläinlääkärin on ilmoitettava tarkastuksen suorittaneelle raja-eläinlääkärille erän saapumisesta määränpäälaitokseen.

Ennakoilmoitus rajatarkastukseen tehdään TRACES-järjestelmällä täyttämällä yhteisen eläinlääkinnällisen tuloasiakirjan eli ns. CVED-asiakirjan. Erälle tehdään maksullinen eläinlääkinnällinen rajatarkastus sen saapuessa EU:n alueelle. Erä voidaan tuoda vain sellaisen rajanylityspaikan kautta, missä sijaitsee eläinlääkinnällinen rajatarkastusasema (Helsinki-Vantaan lentoasema ja Vaalimaa). Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen tarkoitus on pääasiassa varmistaa, että kolmansista maista EU:n alueelle tuotavat tuotteet täyttävät niille asetetut vaatimukset, eikä kyseisistä tavaroista aiheudu eläintautien leviämisen vaaraa.

Eläimistä saatavien sivutuotteiden tuontiehdot löytyvät tarkemmin Komission asetuksen 142/2011 Liitteen XIV luvun II jakson 1 taulukosta 2.

5. Tullin tehtävät

Tullin tehtävä on valvoa, että Suomeen ei tuoda lannoitevalmisteita, joita Evira ei ole hyväksynyt maahantuotavaksi. Tulliviranomaisen on otettava yhteyttä Eviran lannoitevalmistevalvontaan tullauksen yhteydessä, mikäli maahantuojalla ei ole Eviran päätöstä (kts. kohta 3).

Lannoitevalmisteita saa tuoda maahan seuraavien tullitoimipaikkojen kautta (MMMa 4/10, liite III): Eckerö, Hamina, Hanko, Helsinki, Inkoo, Imatra, Kalajoki, Karigasniemi, Kaskinen, Kemi, Kokkola, Kotka, Kristiinankaupunki, Lappeenranta, Loviisa, Maarianhamina, Merikarvia, Naantali, Niirala, Nuijamaa, Oulu, Pietarsaari, Pori, Raahe, Raja-Jooseppi, Rauma, Tampere, Tornio, Turku, Uusikaupunki, Vaalimaa, Vaasa, Vainikkala, Vantaa ja Vartius.

Kuitenkin sellaiset erät, joille tehdään eläinlääkinnällinen rajatarkastus Suomessa, on tuotava Suomeen seuraavien rajanylityspaikkojen kautta: Helsinki-Vantaa (lentoasema) ja Vaalimaa.

6. Kauttakuljetus, varastointi ja passittaminen

Suomen kautta transitona eli kauttakuljetuksena menevät lannoitevalmisteet eivät kuulu valvonnan piiriin. Niitä voidaan kuljettaa kaikkien tullitoimipaikkojen kautta, kun määränpää on Suomen ulkopuolinen alue. Näitä valmisteita koskevat vastaanottajamaan määräykset. Tämä ei kuitenkaan koske eläimistä saatavia sivutuotteita, joille on tehtävä eläinlääkinnällinen rajatarkastus ja ne on kuljetettava maahan seuraavien tullitoimipaikkojen kautta: Helsinki-Vantaa (lentoasema) tai Vaalimaa.

Lannoitevalmiste-erän saa siirtää ja purkaa tuontikulkuneuvosta Eviran maahantuontipaikalla tapahtuneen hyväksynnän ja/tai määräämien toimenpiteiden jälkeen tullilaissa tarkoitettuun tulliterminaaliin, tullivarastoon tai vapaa-alueelle. Tulliterminaalissa, tullivarastossa tai vapaa-alueella erä on tullivalvonnassa eikä maahantuojaa voi siirtää erää alueen ulkopuolelle ennen tuontitullauksen suorittamista. Tuontierä voidaan kuitenkin passittaa toiseen tullitoimipaikkaan Eviran antamien ohjeiden mukaisesti esimerkiksi näytteenottoa varten.

7. Maahantuontikielto

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira voi kieltää lannoitevalmisteiden maahantuonnin jos se tarkastuksessa havaitsee, ettei lannoitevalmiste täytä lannoitevalmistelaissa (539/2006), lannoiteasetuksessa (EY) N:o 2003/2003 tai sivutuoteasetuksessa (EY) N:o 1069/2009 asetettuja vaatimuksia.

Evira voi määrätä maahantuontikieltoon asetetun lannoitevalmisteiden käsiteltäväksi uudelleen hyväksymällä tavalla, hävitettäväksi, käytettäväksi muuhun tarkoitukseen tai palautettavaksi lähettäjämaahan maahantuojan kustannuksella. Jos lannoitevalmiste käsitellään epäkohdan poistamiseksi, voidaan maahantuontikielto purkaa sen jälkeen kun on osoitettu, ettei laatupoikkeamaa enää ole. Toimenpiteet tehdään Eviran määräyksestä Tullin valvonnassa.

8. Viranomaiset

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Mustialankatu 3, 00790 Helsinki
www.evira.fi, etunimi.sukunimi@evira.fi

Lannoitevalmisteiden tuonti:

Lannoitevalmisteiden laatu ja turvallisuus
s-posti: lannoite.ilmoitukset@evira.fi

- Prosessin päällikkö Olli Venelampi, puh. 040 842 3478
- Ylitarkastaja Tarja Alainen, puh. 040 187 1670
- Ylitarkastaja Titta Suoniitty, puh. 040 579 6147

Maa-aineksen ja kasvualustojen tuonti:

Kasvinterveys ja taimiaineistot

- Sari Haikola, ylitarkastaja, puh. 040 687 6641
- Jari Poutanen, ylitarkastaja, puh. 040 845 4869

Eläimistä saatavien/eläinperäisten lannoitevalmisteiden tuonti:

s-posti: abp@evira.fi

Rajatarkastusasema, Helsinki-Vantaa, lentoasema@evira.fi, puh. 050 337 1893

Rajatarkastusasema, Vaalimaa, vaalimaa@evira.fi, puh. 040 489 3362

Eläinten sisämarkkinat ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus

- Prosessin päällikkö Kitty Schulman, puh. 040 163 2531
- Rajaeläinlääkäri Minnamäki Mikkola, puh. 050 528 9879
- Tarkastaja Marko Saarikoski, puh. 040 744 0771 (Traces, tekninen tuki)

Eläintautien ja zoonoosien torjunta

- Ylitarkastaja Virva Valle, puh. 040 489 3359

9. Sovellettava lainsäädäntö

- Lannoitevalmistelaki (539/2006)
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus lannoitevalmisteista 24/11
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 11/12 lannoitevalmisteita koskevan toiminnan harjoittamisesta ja sen valvonnasta
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus lannoitteista (EY) N:o 2003/2003
- Asetukseen eläinperäisten sivutuotteiden käsittelystä (EY) N:o 1069/2009 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009, muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveyssäännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta (sivutuoteasetus).
- Komission asetus (EU) N:o 142/2011 asetuksen (EY) 1069/2009 toimeenpanosta.
- Laki eläimistä saatavista sivutuotteista 517/2015
- Komission päätös 2006/348/EY Suomen tasavallan EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan 4 kohdan mukaisesti tiedoksi antamista kansallisista säännöksistä, jotka koskevat kadmiumin enimmäispitoisuuksia lannoitteissa.

Lannoitevalmisteiden tuonti

